18e Jaar, No. 432. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 7 November 1846.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad: f 12.
Franco per post: » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

HET ADRES VAN ANTWOORD.

Het adres van antwoord op de Troonrede heeft, wij mogen het niet ontveinzen, onze verwachting overtroffen, en met het grootst genoegen hebben wij bij het ontwerpen en het behandelen van hetzelve eenige teekenen van loven bij onze Tweede Kamer bespeurd. Wel valt het niet te ontkennen, dat de toon van hetzelve zacht, ja zelfs flaauw is; maar wij mogen ook niet uit het oog verliezen eerstens, dat het adres aan den Koning gerigt is, en dat deze omstandigheid ook zekere grenzen aan de wijze van uitdrukking voorschrijft, welke, indien zij van de eene zijde behoedzaamheid en omzigtigheid tot kenmerken heeft, van eene andere zijde, bij compensatie, steeds aan den zin der woorden de uitgebreidste beteekenis geeft, of anders gezegd, bij de interpretatie, de gebezigde woorden altijd als het ware meer beteekenen dan zij schijnen uittedrukken; ten anderen mogen wij niet uit het oog verliezen, dat het adres ook door de Eerste Kamer moet goedgekeurd worden, en dat dus, indien de Tweede wat al te liberaal in hare uitdrukkingen was, de Eerste er een onbarmhartig *veto* op leggen zou, hetgeen ten gevolge zou hebben dat er, zoo als reeds eenmal geschied is, geen adres van antwoord zou aangeboden worden; wijl het bekend is dat geen afzonderlijk adres de eer der toelating zou genieten. Hieruit volgt echter alweder dat de Tweede Kamer in eenen zedelijken dwang verkeert, van hare gevoelens op de zachtst mogelijke wijze uit te drukken, wil zij dezelve tot voor den voet van den Troon gebragt zien, en dat dus aan de wijze, waarop zij hare gevoelens uitdrukt veel bijgevoegd kan worden, uitgaande van de veronderstelling, dat zij eene krachtigere taal zou gebezigd hebben, indien zij de handen geheel vrij had.

Deze beschouwingen zijn het, die onze tevredenheid over het adres van antwoord op de Troonrede uitgelokt hebben, eene tevredenheid, welke onze lezers gewis zullen deelen. Er is nog eene andere omstandigheid, welke de gevolgtrekking uit deze beschouwingen, naar ons inzien, grootelijks staaft, doch over welke omstandigheid wij liever een eerbiedig stilzwijgen willen bewaren.

Ons doel is niet het geheele adres te doorloopen en ter toetse te brengen; onze lezers hebben gewis reeds hunne overwegingen aan een en ander punt gewijd. Een paar punten willen wij slechts aanvoeren; het eerste waar de Troonrede gezwegen en het adres gesproken; het tweede waar de Troonrede gesproken en het adres gezwegen heeft.

De Troonrede heeft het stilzwijgen bewaard over het vraagstuk der grondwetsherziening en daaruit moest afgeleid worden, dat de Regering nog steeds in de overtuiging verkeerde, welke in het afgeloopen jaar in de Troonrede uitgedrukt werd. De Kamer heeft met duidelijke woorden hare overtuiging op nieuw over het wenschelijke eener grondwetsherziening uitgedrukt, toen zij zeide. „Met die behoeften „staat de verbetering onzer staatsinstellingen „in het nauwste verband. *Wij herhalen de „meening en de gevoelens, te dien opzigte voor„gaan geuit*" en zij heeft tevens de hoop uitgedrukt dat de Regering aan dien wensch voldoen zal, door verder daarbij te voegen: „ons „verzekerd houdende, dat, wanneer de over„tuiging der noodzakelijkheid eener herziening „der grondwet bij Uwe Majesteit zal gevestigd zijn, Hoogstdezelve, met vertrouwen in „de bedoelingen der vertegenwoordigers des „volks, de vereischte voorstellen van onze „overwegingen zal onderwerpen."

Naar ons inzien ligt in deze woorden duidelijk genoeg de wensch en het verlangen der Kamer gelegen, dat de bewuste overtuiging bij den Koning *spoedig* moge ontstaan en dan ook *spoedig* aan den wensch der Natie moge voldaan worden.

Wij zijn het niet eens met degenen, die beweren, dat door deze § de Kamer van haar regt van initiatief heeft afgezien. Hoogstens kan men uit dezelve eene nieuwe *in mora* stelling afleiden. De Kamer uit wel den wensch dat het initiatief van de Regering kome, maar verklaart niet, dat zij nooit dat initiatief zelve nemen zal. Hieromtrent zijn, naar onze meening, alle voorbehoudingen in haar geheel gebleven.

Het punt waarover de Troonrede gesproken en het adres gezwegen heeft, betreft het te geven gevolg aan art. 6 der grondwet, of de wetten nopens het stem- en kiesregt. In het afgeloopen jaar, toen de wetsontwerpen over dit onderwerp der Kamer aangeboden werden achtte de Kamer dezelve niet aannemelijk, omdat zij in strijd waren met artt. 131 enz. der grondwet. Daarbij werd tevens uitgemaakt, dat nimmer aan art. 6 gevolg kan gegeven worden zonder artt. 131 enz. te schenden; en kwam deon bestaanbaarheid dier twee artikelen in dezelfde grondwet aan het helderst daglicht. De Regering schijnt er echter anders over de denken en eene nieuwe proef te willen nemen, om door wetten aan art. 6 der grondwet gevolg te geven. De Kamer daarentegen schijnt bij hare opinie te persisteren dat zulks niet doenlijk is onder de bestaande grondwet; en olschoon de commissie dat punt der Troonrede in § 21 van haar ontwerp-adres beantwoord had, heeft hetgeen daarover door de verlichtste leden van de Kamer in het midden is gebragt, weldra eene andere overtuiging doen geboren worden en de leden der commissie zelve doen toestemmen tot het geheel onbeantwoord laten van dit punt der Troonrede en alzoo hun ontworpen § als vervallen te beschouwen. Wij kunnen niet anders dan de commissie daarover allen lof toezwaaijen.

Naar ons inzien is dit stilzwijgen der Kamer op dat punt der Troonrede veelbeduidend genoeg, om aan de Regering hare overtuiging omtrent deze aangelegenheid bekend te maken, en moet de Regering duidelijk genoeg uit dat stilzwijgen opmaken, dat de aan te bieden wetsontwerpen, indien zij bij de aanbieding derzelve blijft persisteren, hetzelfde lot verbeidt als in het afgeloopen jaar.

Uit de beschouwing dezer twee punten blijkt reeds genoegzaam, dat het adres van antwoord zich dit jaar niet bij eene eenvoudige pligtpleging of eenen blooten weerklank van de Troonrede bepaald heeft; wij noemen zulks eene schrede voorwaarts, gedaan op den weg van het constitutionalisme en begroeten daarin een gunstig teeken der tijden, welke wij te gemoet gaan.

ITALIE.

TURYN, 26 october. Men verzekert dat het huwelijkskontrakt tusschen den hertog van Bordeaux en de prinses Theresia van Modena, eenige dagen geleden geteekend is. Het huwelijk zal den 30 october voltrokken worden.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL. De protestantsche zendelingen hebben eene nieuwe verovering gemaakt in den persoon van een catholijk armenaandenkamer. Deze ongelukkige, die, ondanks al de vermaningen en straffen van zijnen bisschop, in eene ongeregelde losbandigheid leefde, door de catholijke bevolking van Angora uit die stad verjaagd was en zich waar hij zich wilde vestigen, verstoppen mogt, heeft zich in de armen der protestantsche zendi-

kanten van Konstantinopel gewoppen, die hem alle blijken van liefde en broederlijke genegenheid ontvangen hebben. Men zegt dat hij thans op reis naar Amerika is, alwaar hij zonder twijfel aan de commissie zal voorgesteld worden als de schitterendste verovering van den ijver der katholieken en als een sprekend bewijs dat de opgebrachte geldelijke opofferingen, welke de commissie voor de protestantsche zendingen in Turkije zich oplegt, uitkomsten opleveren, waarop zij trotsch mogen gaan.

DENEMARKEN.

SLEESWIJK 28 october. De hertog van Augustenburg heeft in de zitting van heden zijn voorstel ontwikkeld betrekkelijk het verleenen eener constitutie aan de hertogdommen. Met 39 stemmen tegen 2 is besloten, dat eene commissie zoude benoemd worden, om dit voorstel te onderzoeken. Deze commissie bestaat uit vijf leden.

De staatsraad Ernarsch heeft daarna zijn voorstel ontwikkeld betrekkelijk de administratieve afscheiding der twee hertogdommen van Denemarken, vooral voor zoo veel betreft het leger en de financien. Dit voorstel is insgelijks met 38 stemmen tegen 8 naar eene commissie verzonden.

ZWITSERLAND.

In hare zitting van den 28 october, heeft de constituerende vergadering van Genève de voorlezing gehoord van een rapport van het voorloopig bestuur over den toestand en de gebeurtenissen, welke denzelven verwekt hebben. De tegenstand, door het voormalig gouvernement aan versperringen en ouroer geboden, wordt daar geschandmerkt als eenen aanval, waarvan in de jaarboeken van het nieuwe Europa geen voorbeeld bestaat. Na deze oordeelvelling legt het gouvernement zijne handelingen bloot. Het is begonnen met van deszelfs komst aan het Vorort, aan al de kantons en aan de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden kennis te geven. Het Vorort heeft zich gehaast het te erkennen. Waadt, Bern, Tessin en Argau hebben hetzelfde gedaan; het antwoord der overige kantons was nog niet ontvangen.

De fransche ambassade, de legatien van Spanje, Sardinie en de Nederlanden hebben kennis gegeven van de ontvangst der bekendmaking in vriendschappelijke woorden, doch men spreekt niet van de bekrachtiging der respectieve regeringen.

In de zitting van den Grooten Raad van Bern van den 28 october heeft de heer Karlen gevraagd dat voortaan, bij eene wet, alle personen van de bekleeding der openbare bedieningen zouden verstoken worden, die bij de Jesuiten hunne opleiding genoten hebben. Dit voorstel is met eenparige stemmen op drie na, verzonden naar den staatsraad, om tot een wetsontwerp gemaakt te worden. Deze maatregel bewijst hoezeer de radikalen van Bern het gebragt hebben in verdraagzaamheid en gelijkheid voor de wet, en geeft de maat van den ijver, welke hen voor verlichting bezielt. De slimste omwentelingsgezinden hadden zich tot heden vergenoegd, met aan de onkundigen dezelfde regten te verleenen als aan de geleerden; het was aan den grooten raad van Bern voorbehouden, aan de eersten meerdere regten te schenken.

Het kanton Lucern heeft aan het eedgenootschappelijk Bestuur zijne verwondering te kennen gegeven dat dit eene bloedige omwenteling te Genève had laten voltrekken, en leidt daaruit af, dat het Vorort in het vervolgaan de wettige regeringen niet zal overlaten om hare souvereiniteit te handhaven, wijl het aan eene oproerige factie vrijheid liet, om de wettige orde omver te werpen en zich van het gezag meester te maken.

Intusschen heeft het aan alle Zwitsersche Staten kennis gegeven dat het noch de voorloopige regering, welke zich te Genève opgeworpen heeft, noch de autoriteiten, welke uit de nieuwe verkiezingen zullen ontstaan erkennen zal.

Men verwacht dezelfde verklaringen van de overige kantons van het Oud Zwitserland.

St. Gallen. De belangrijke zaak van de oprigting en organisatie van het bisdom St. Gall heeft vroeger dan men verwacht had, haar beslag gekregen. Men heeft tegelijk de bulling van de ratificatie van het concordaat, en de benoeming van den eersten bisschop voor dien zetel ontvangen. De keus van den H. Vader is gevallen op den heer Petrus Mirer, die tot heden vicaris-apostoliek van het kanton geweest was. Deze keus is met veel vreugde door de catholijken vernomen, terwijl zij dezelve voor hunne vijanden eene teleurstelling was. Deze hoopten nog door allerlei kuiperijen de ten uitvoerlegging van het concordaat te vertragen. De nieuwe oprigting brengt op vijf het getal der bischoppelijke zetels in Zwitserland, namelijk: Sion, Lausanne, Geneve, Bazel, Solothurn, Chur en St. Gall. Al die bisdommen zijn geplaatst onder het metropolitaansch gezag van de apostolische nunciatuur.

DUITSCHLAND.

Een der artikelen van de gricksche constitutie bepaalt, dat de opvolger van koning Otto de griecksche godsdienst moet belijden. Prins Luitpold van Beijeren die volgens de gemaakte overeenkomsten zijnen broeder Otto moet opvolgen, ingeval deze zonder erfgenamen kwam te overlijden, is thans voornemens afstand te doen van zijne regten op de griecksche kroon, wijl hij zich niet wil onderwerpen aan die voorwaarde *sine quâ non*. Koning Otto wil dientengevolge tot zijnen opvolger op den troon van Griekenland eenen prins uit het huis van Oldenburg, waartoe de koningin, zijne vrouw, behoort, voorstellen.

— De *Dusseldorfer Zeit.* verzekert, dat men onlangs te Elberfeld een nieuw schilderstuk van Rubens ontdekt heeft, Christus aan het kruis voorstellende. Het dagblad verzekert, naar het getuigenis van erkende kunstkenners, dat dit doek een der besten is van den Antwerpschen schilder. Het is door eenen schilder te Elberfeld gekocht van eene hollandsche familie, die voorzeker niet wist dat zij een zoo grooten schat bezat.

BERLIJN. De vermetele aanmatigingen der Roppisten schijnen toe te nemen, sedert de veroordeeling welke zij hebben ondergaan door de uitsluiting van hunnen patriarch van de jaarlijksche algemeene vergadering van het Gustaaf-Adolf genootschap. De hervormde gemeente, aan welke het gebruik van den hoftempel toekomt, zich verstout hebbende hem tot herder te vragen, waardoor hij den titel van hofprediker zou bekomen hebben, heeft de koning daarop geantwoord door eene weigering, waarin hij al zijne verontwaardiging over zoodanig voorstel uitdrukt. Deze weigering was wel voorzien en het voorstel was slechts eene schaamtelooze uittasting.

IERLAND.

De jaarlijksche bijeenkomst der katholijke bisschoppen van Ierland, zal den 10 november te Dublin gehouden worden. De kerkvoogden zullen zich bezig houden met de bill over de liefdadige begiftigingen en over die der kollegien.

— De iersche dagbladen deelen de bijzonderheden mede over het gehoor, door den onderkoning verleend aan de deputatie, welke bij de meeting van Fermoy benoemd is. De heer O'Connell heeft den onderkoning het adres aangeboden, waarin de verschillende besluiten, door de meeting genomen, vervat zijn. Lord Besborough heeft op dit adres geantwoord op eene wijze, welke de aanbieders volkomen gerust stelt over de vaderlijke bedoelingen van het gouvernement jegens Ierland. Daarna heeft een gemeenzaam gesprek plaats gehad tusschen O'Connell en eenige leden der deputatie, en den onderkoning. Gedurende dat gesprek heeft lord Besborough verklaard dat de openbare werken thans aan een millioen menschen arbeid verschaffen.

— In het graafschap Tipperary worden steeds vele misdaden gepleegd. In de graafschappen Cork, Limerick, Clare en Tipperary weigeren de pachters alle betaling aan hunne landhuren. In de noorderlijke graafschappen hebben deze laatsten de pachten tot op de helft verminderd, hetgeen eenen goeden indruk gemaakt en alle wanorde in dat gedeelte van Ierland geweerd heeft.

PORTUGAL.

Over Engeland heeft men tijdingen uit Lissabon tot den 24 october. De opstand hield steeds te Oporto de bovenhand. Een koninklijk besluit had den mond van den Taag in staat van blokkade gesteld; eene korvet en onderscheidene andere ligte schepen waren tot de ten uitvoer legging van dit bevel afgezonden. De opstandelingen hebben zich slechts van twee stoomschepen van het gouvernement meester gemaakt. De graaf Das Antas is met zijne troepen tegen Lissabon opgerukt. De opstand is ook tot andere steden overgeslagen. Evora heeft zich tegen het gouvernement verklaard. Braga en Pennafield hebben insgelijks haar pronunciamento gedaan, doch deze ten behoeve van don Miguel. In de laatste stad is eene miguellistische junta opgerigt. Over het algemeen zijn de troepen aan het gouvernement getrouw gebleven en hebben eenige guerillas in den omtrek van Lissabon uiteengejaagd. De ligtingen voor bataillons vrijwilligers zijn ten einde geloopen. Men denkt dat eene vreemde interventie in Portugal zal plaats hebben, krachtens het viervoudig verbond.

Deze tijdingen zijn aan den *Times* ontleend. De *Standard* voegt er bij dat Cintra, een der koninklijke verblijven zich insgelijks tegen het gouvernement ten voor Don Miguel verklaard heeft; dat de generaal Saldanha Evora moest aanvallen en dat die aanval, welke den 25 zou plaats hebben, waarschijnlijk over het lot van den opstand beslissen zou; eindelijk dat het gouvernement te Lissabon in de grootste verlegenheid verkeerde en zich gereed maakte tot eene verdediging tegen de oproerige troepen, welker nadering men vernomen had.

Een brief uit Lissabon van den 24 des middags, zegt den *Express*, meldt dat de generaal Salazar door de opstandelingen voor Evora geslagen is en aanzienlijke verliezen geleden heeft. Dezelfde brief verhaalt dat Santarem insgelijks opgestaan is en dat de autoriteiten en de zwakke bezetting van die stad de vlugt genomen hebben.

De tijdingen uit Oporto loopen tot den 26. De opstandelingen waren steeds meester van de stad en al de omliggende provincien waren insgelijks opgestaan.

Het engelsch eskader onder bevel van den admiraal Parker, heeft den 22 Kadix verlaten om zich naar den Taag te begeven.

De opstandelingen hebben Viana [illegible]. Een aanzienlijk korps opstandelingen [illegible] Coimbre opgerigt. Bij het vertrek [illegible] Royal Ta[illegible] vreesde men dat de koningin [illegible] oogenblik verpligt zou worden Lissabon te verlaten. Het gouvernement schijnt niet veel verwachting te koesteren van de hulp, welke het des noods, van [illegible] bataillons vrijwilligers hebben zou; deze zijn [illegible] de haast opgerigt en hebben nog geene proeven van ijver en moed afgelegd.

De tijdingen, welke de behoudende bladen van Madrid over Portugal mededeelen, zijn gunstig voor het gouvernement; doch zeer verward en overigens van vroegere dagteekening, dan die welke over Engeland zijn aangekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS 8 november. Eergisteren namiddag is de vermaarde admiraal Duperré overleden, die men den insgelijks sedert eenige dagen overleden maar

schalk Bourmont de verovering van Algiers gemaakt heeft.

— De hertog en de hertogin van Montpensier worden den 10 deser te St. Cloud verwacht. Zij zullen door Parijs trekken.

— Men verzekert dat de vice-admiraal prins van Joinville tot admiraal zal benoemd worden, ter opvolging van den overleden admiraal Duperré.

— De onderscheidene consuls van Spanje in Frankrijk zijn officieel gemagtigd, om reispassen af te geven aan al de spaansche uitgewekenen, die begrepen zijn in het onlangs uitgevaardigd dekreet van kwijtschelding.

— De maarschalk Bugeaud heeft zich heden naar Algiers ingescheept.

BELGIE.

BRUSSEL 4 november. De koning en het koninklijk gezin zijn gisteren avond op het paleis te Laeken gearriveerd, komende van Parijs.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH den 6 November

Z. M. de Koning is eergisteren avond uit de residentie vertrokken, zich naar Limburg op reis begevende.

ROTTERDAM 4 november. Het wapperen der vlaggen van een aantal groote koopvaardijschepen, in de Maas en havens liggende, en het gebulder van het geschut van het op stroom liggend schip *Sara Lijdia*, verkondigde heden morgen dat in onze stad een vrolijk feest gevierd zou worden. Het gold den negentigsten verjaardag van den heer A. van Hoboken van Rhoon en Pendrecht en Cortgene, welken deze werkzame man, aan wien handel en scheepvaart en reederij, en alle daarmede in betrekking staande vakken, sedert vele jaren, zoo veel te danken hebben, onder het genot eener voor dien ver gevorderden leeftijd hoogst zeldzame mate van gezondheid, dankbaar vieren mogt. De deelneming in dat voorregt werd den verdienstelijken grijsaard van vele zijden betuigd, terwijl hij van zijnen kant toonde daarvoor gevoelig en erkentelijk te zijn. Een aanzienlijk getal zich alhier bevindende kapiteins van op de Oostindien varende schepen vereenigde zich dezen namiddag aan een prachtig diner, hun, door den heer van Hoboken, in de Nieuwe Stads Herberg, bij den heer Leygraaff, aan het Nieuwerwerk gegeven, en hoopte hem, in den loop van den avond, in hun midden te zien. Reeds heden voormiddag behoorden deze gezagvoerders onder degenen welke Zijn Ed. hunne gelukwenschen, op zijn buitenverblijf, Dijkzigt, waren gaan aanbieden. — De Nieuwe Stads Herberg wordt heden avond luisterijk geïllumineerd.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Woensdag 4 october.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 4 november is beraadslaagd over de voordragt, betreffende het koloniaal batig slot over 1845.

De heeren de Monchy, van Rijckevorsel, Luzac, van Goltstein, Storm, Luyben, van Rosenthal, Knijphorst en Hoffman hebben daarbij het woord gevoerd; de Minister van Koloniën heeft het ontworpene wederwoordig verdedigd.

Bij stemmelijke omvraag is het ontwerp *aangenomen* met eene meerderheid van 27 tegen 13 stemmen. Tegen hebben gestemd de heeren van Rijckevorsel Knijphorst, Duymaer van Twist, Luzac, Luyben, de Monchy, van Sasse van Ijsselt, Hoffman, Nap, van Pallandt, van Rosenthal, Storm en van Goltstein.

De zitting wordt geschorst tot heden avond ten 7½ ure, wanneer de lijst der candidaten voor den Hoogen Raad zal worden opgemaakt.

De avondzitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van denzelfden dag, is ten half acht ure door den Voorzitter, mr. C. J. Bruce, geopend.

De notulen van het verhandelde in de ochtendzitting zijn voorgelezen en goedgekeurd.

Is ingekomen en wordt ter kennisgeving aangenomen een Koninklijk besluit, waarbij de heer Strens, lid der Kamer, ontslagen wordt van den door hem als zoodanig afgelegden eed, en de heer gouverneur van het hertogdom Limburg gemagtigd wordt om de Staten van dat hertogdom bijeen te roepen, ten einde te voorzien in de door het ontslag van den heer Strens in de Tweede Kamer ontstane vacature, alsmede in die ontstaan door het overlijden van den baron Michiels van Verduynen.

De Vergadering gaat alsnu over tot het opmaken van de aan Zijne Majesteit den Koning aan te bieden nominatie van drie personen, ter vervulling van de vacature, in den Hoogen Raad ontstaan door het overlijden van den heer mr. D. Westenberg.

Tot stem-opnemers worden benoemd de heeren Verwey-Mejan, Schooneveld, Faber van Riemsdijk en Hoffman.

Na onderscheidene stemmingen zijn tot kandidaten gekozen:

1°. Mr. P. A. van Steenbergen, raadsheer in het Provinciaal Geregtshof van Overrijssel.

2°. De heer Modderman, lid der Kamer.

3°. Mr. A. van de Graaff, Raadsheer in het provinciaal Geregtshof van Overrijssel.

Overeenkomstig art. 55 van het reglement van orde, worden door den voorzitter vier leden gekozen, namelijk de heeren van Goltstein, van Rijckevorsel, de Monchy, en Nederburgh, om met de heeren stem opnemers de commissie uit te maken, welke de opgemaakte nominatie ter vervulling van de vacature in den Hoogen Raad aan Z. M. den Koning zal aanbieden.

Daarna wordt de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

LATERE BERIGTEN.

Ofschoon er steeds veel onzekerheid bestaat over den toestand van Portugal, schijnt het zeker te zijn dat Frankrijk en Engeland het eens zijn geworden nopens de te aanzien van dat land te nemen maatregelen. Wij hebben reeds gemeld dat het Engelsch eskader den Taag was opgezeild; van de zijde van Frankrijk zal insgelijks eene fregat aan den mond van den Taag plaats nemen en de heer de Varennes, die reeds te Lissabon moet aangekomen zijn, is door het Fransch gouvernement belast, om het een vroeg verslag te geven van al hetgeen tusschen het portugeesch gouvernement en de opstandelingen zal voorvallen. Wat Spanje betreft, dit zend slechts troepen naar de grenzen, om de spaansche uitgewekenen, die de partij des opstands gekozen hebben te bewaken.

Uit Santiago schrijft men, dat de tijdingen uit Portugal meer geruststellend zijn. Men zegt dat de graaf Das Antas met zijne aanhangers de wijk hebben genomen en de troepen, welke zij onder zich hadden, zich aan het wettig gezag hebben onderworpen.

De *Diario do Governo* van Lissabon van den 22 october bevat een dekreet waarbij bevolen wordt de thesauriers en ontvangers te vervolgen, die aan de opstandelingen gelden hebben geleverd, alsmede de ambtenaren, die tot hen zijn overgegaan. Bij een ander dekreet wordt te Lissabon een bataillon infanterie opgerigt, onder den naam van vrijwilligers der Koningin; eindelijk meldt datzelfde blad de blokkade van de havens Duero.

De vergadering der spaansche Cortes en van den Senaat is den 30 october gesloten.

De nieuw gekozen lord mayor van Londen is, vergezeld van den tegenwoordigen lord mayor en een aantal aldermen en burgers, bij den lord kanselier ten gehoore ontvangen. Deze heeft hun bekend gemaakt dat de Koningin de keuze van den heer George Carrol goedgekeurd had.

De uitvoer van huskruid, welke tot heden in Engeland verboden was, is thans toegelaten. In de kleine haven Erith, op de Teems, bevindt zich een fransch vaartuig, dat 4000 vaten huskruid moet innemen.

De heer George Bancroft, nieuwe minister der Vereenigde Staten bij het engelsch hof, is den 31 october te Londen aangekomen.

De heer de Bacourt, minister van Frankrijk bij de Vereenigde Staten, is na een kort verblijf uit Londen naar Parijs vertrokken. De *Times* meldde, eenige dagen geleden, dat hij door den heer Guizot naar Londen was gezonden, om te trachten eene vereeniging tusschen de kabinetten van Windsor en de Tuilerien daar te stellen.

De maarschalk Soult wordt tegen de helft dezer maand te Parijs verwacht. Er is reeds bevel gekomen, om vertrekken voor hem in gereedheid te brengen.

Thans meldt men, dat de hertog en de hertogin van Montpensier den 5 te Parijs verwacht worden.

Strafzaken behandeld voor het kantongeregt te 's Bosch.

den 4 November.

A. v. M. Ter zake dat de schoorsteen zijner huizing is bevonden gedekt te zijn met een houten kap.

In eene geldboete van *f* 3 en de kosten, bij onvermogen tot een dag gevangenzetting.

N. S. 1° Het bergen van turf om en tegen de schoorsteen zijner woning.

2° Het bergen van gedoofde kooien in een houten kist.

In twee geldboeten ieder ad *f* 3 en de kosten, bij onvermogen tot een dag gevangenis.

M. L. B. en J. J. S. De eerste wegens het dragen van eene ongedekte test met vuur over de publieke straat.

De tweede wegens het afleveren van vuur in eene ongedekte test.

Ieder in eene geldboete van *f* 3 en de kosten bij onvermogen tot een dag gevangenzetting.

H. E., Th. d. L., A. d. W., C. S. Het verkoopen van water en vuur zonder van de gevorderde vergunning te zijn voorzien.

Ieder eene geldboete van *f* 3 en de kosten bij onvermogen tot een dag gevangenzetting.

Voor het volgende stuk is ons eene plaats in ons dagblad verzocht:

Het heeft vermoedelijk veler aandacht opgewekt, dat het bestuur der Tielsche brandwaarborg-maatschappij zich steeds onledig houdt met het doen drukken en verspreiden van bekendmakingen, waarin dezelve blijkbaar met het doel om de mededinging der buitenlandsche brandwaarborg maatschappijen te weren, onder anderen beweert, dat thans nog hier te lande van kracht is en wordt gehandhaafd, het koninklijk besluit van den 8 januarij 1821, n°. 46, waarbij de sluiting wordt bevolen van alle kantoren en etablissementen van vreemde anonyme brand societeiten, waarvan het bestaan of de oprigting niet door Z. M. is geautoriseerd.

Het voornoemd bestuur schijnt niet te weten, of wellig vergeten te hebben, dat het gemeld koninklijk besluit slechts alleen genomen is geworden bij wijze van wederwraak (represaille) tegen het Fransche gouvernement, om dat hetzelve aan Nederlandsche maatschappijen de vergunning had geweigerd om in Frankrijk agenten aan te stellen, en dat besluit mitsdien niet moest werken tegen dergelijke maatschappijen van andere naburige rijken, welke wederkeerig het bestaan van agentschappen van buitenlandsche inrigtingen toelieten.

Om deze stelling te bevestigen en den onpartijdigen beoordeelaar te overtuigen, dat onze hooge regering geen bezwaar heeft gevonden in het bestaan van eenige vreemde verzekerings-agentschappen binnen dit rijk, behoeft men voorzeker geen moeite aan te halen, dan dat dezelve aldaar wettiglijk stellen het nemen van patent worden toegelaten, als behoorende, volgens kabinetsbesluit van den 13 januarij jl. (*Journal de la Haye* van 18 daarop), tot de eerste klasse van de bepalingen bij de wet op het regt van patent vermeld; en hieruit volgt dus, dat agenten van vreemde maatschappijen even zeer bevoegd zijn hun bedrijf hier te lande uit te oefenen, als elk ander Nederlander, die van een behoorlijk patent is voorzien.

Met geen meerder grond tracht de Tielsche brandwaarborg-maatschappij daarbij wijders den lezer te willen betoogen, dat de autorisatie door Z. M. den Koning der Nederlanden, voor het jaar 1830, aan eenige destijds in België reeds bestaande zeeverzekerings maatschappijen verleend, alle kracht zoude hebben verloren.

Onnoodig is het om deze harer redenering te wederleggen, en het is juist die hooge goedkeuring, die aan het publiek een onbetwistbaar bewijs levert dat dezelve teregt het vertrouwen verdienen, hetwelk hun sedert hunne oprichting is te beurt vallen; terwijl dat vertrouwen steeds wordt versterkt, doordien men Z. M. den Koning en eenige leden van het koninklijk huis voortdurend onder de eerste deelgenooten van gemelde maatschappijen ziet gerangschikt.

Wellicht zal men ons doen opmerken dat dit het gevolg is van de overdragt van aandeelen, door wijlen Z. M. Willem den Eersten, vóór de Belgische omwenteling genomen; doch niemand behoeft tegen zijnen wil in eene maatschappij te blijven, waar aan hij vermeent zijn vertrouwen niet te moeten schenken.

Maar zegt men, het bestaan van vreemde verzekerings maatschappijen binnen ons rijk is eene miskenning der bepalingen van het thans vigerend wetboek van koophandel, en wel verre derhalve van de bescherming der Nederlandsche wetten te kunnen inroepen, stelt men zich bloot aan wettige vervolgingen en boeten, die het gevolg zijn eener wetsoverschending.

Een enkel woord zal voldoende zijn om dergelijke opgerijmdheden, waarvan het baatzuchtig doel ligt in het oog valt, te wederleggen. Het wetboek van koophandel, waarvan men hier de bepalingen inroept, handelt immers alleen over Nederlandsche maatschappijen, en is dus niet van toepassing op vreemde vennootschappen, welke door de wetten van hun land worden bestuurd. Er is derhalve even zeer aan eenige overtreding van eene wettelijke bepaling de kaar, door het aangaan eener verzekering met eene vreemde verzekerings maatschappij, als bij het sluiten van eenige handels- of bankonderneming met een buitenlandsch huis of vreemd vennootschap, en dienstvolgens kunnen ook daaruit geene de minste onaangenaamheden of boeten geboren worden, die buitenlandsche maatschappijen onderwerpen, bovendien alle geschillen, welke onverhoopt betrekkelijk eenige verzekering mogten ontstaan, aan de Nederlandsche wetten en regtbanken, en het valt altoos niet te betwisten, dat de Nederlandsche ingezetenen, welke hunne eigendommen bij dezelve verzekerd, daarin ten minste zoo veel waarborg vinden als of dezelve met inlandsche verzekeraars hadden gehandeld.

Na deze korte opmerkingen, waarbij wij de verschillende beweringen der Tielsche maatschappij naar hare juiste waarde hebben geschat, zullen wij ons vergenoegen nog met een enkel woord te bewijzen, dat het bestaan van vreemde verzekering agentschappen binnen dit rijk het algemeen belang der eigenaren bevordert.

Het valt immers niet te ontkennen, dat, ofschoon er hier te lande eene menigte verzekerings-maatschappijen bestaan, dezelve eveneer door hunne *geringe kapitalen*, en gevolgelijk door *de geringe sommen* welke zij *op een en hetzelfde pand* durven wagen, in verre na niet talrijk genoeg zijn, om de volle waarde van een groot pakhuis of fabriek te kunnen verzekeren. Een versch bewijs daarvan levert ons de suikerraffinaderij van de heeren Hart Lupe en Zoon te Amsterdam, welke in de maand october des vorigen jaars door de vlammen werd vernield, en, voor bijna een milioen en driemaal honderd duizend gulden, door meer dan zestig verschillende maatschappijen was verzekerd, waaronder zeven en *buitenlandsche*, welke *meer dan de helft van het bedrag der gedane schade hebben vergoed*.

Deze laatste hadden bovendien alleen voor zeer aanzienlijke sommen verzekerd, zoo als onder anderen eene Engelsche voor *f* 175,000, en de maatschappij van algemeene assurantien te Brussel voor *f* 100,000; terwijl de gedane verzekeringen door onze inlandsche brandwaarborg-maatschappijen slechts een, zoo groote sommen betreffen, niet meer dan *f* 2000, *f* 3000 en *f* 5000, en de maatschappij te Tiel zelfs voor geen hooger bedrag dan *f* 7000 daarin betrokken was. Uit deze omstandigheid volgt dus, dat, bijaldien er in dit rijk geene vreemde maatschappijen waren toegelaten, de voormelde raffinadeurs, vermoedelijk voor eene waarde van meer dan *zevenmaal honderd duizend gulden* onverzekerd hadden moeten laten, en dit zoude zeer zeker met vele andere eigenaars het geval zijn, welke bij alle de aldaar bestaande verzekeringsmaatschappijen de waarachtige waarde van hunne eigendommen niet zouden kunnen verzekerd krijgen.

Maar buitendien, waar zoude het heen moeten met onze verzekeringen tegen zeeschade; is men niet dagelijks verpligt om, bij gebrek aan genoegzame binnenlandsche verzekeraars, dezelve toevlugt te moeten nemen tot vreemde maatschappijen, als te Londen, Hamburg, Antwerpen en meer andere steden, ja zelfs bij die maatschappijen, welke agenten in Nederland hebben gevestigd.

Het laat zich dan ook al ligt begrijpen, dat de vreemde maatschappijen niet zeer zullen genegen zijn, om in Nederland de *gevaarlijkste panden* te verzekeren, zoo als *suiker-raffinaderijen*, *spinnerijen* en meer anderen, indien men dezelve aldaar niet toelaat om in het algemeen ook *minder gevaarlijke* eigendommen te waarborgen.

Ten slotte vinden wij een overtuigend bewijs, dat de mededinging van vreemde maatschappijen een groot voordeel voor het publiek oplevert, door de vermindering van premien welke de Tielsche Brandwaarborg-maatschappij heeft vastgesteld; eene vermindering welke voor de meeste posten van 25 tot 50 ten honderd bedraagt, en waarmit steeds meer en meer zal blijken, dat het bestaan van vreemde agentschappen in Nederland zal ten gevolge hebben, dat de premien van alle maatschappijen tot den laagsten graad zullen verminderen, en de verzekeraars tevens bij het ontstaan van schade zich om het meest zullen beijveren om de door hen aangegane verbindtenissen met de meest mogelijke goede trouw te vervullen.

X.

*** Op *Donderdag den* 12 *November* 1846, des namiddags ten *twee ure*, en opvolgende dagen, zal ten Sterfhuize van den Heer *MARTINUS COOLEN*, in de Kerkstraat te *'s Hertogenbosch*, worden verkocht, een **Zindelijke Inboedel**, bestaande in een FRAAI ZILVERWERK, KABINET, LEDIKANTEN, TAFELS, SPIEGELS in VERGULDE LIJSTEN, PLATEN, achter GLAS, BEDDEN, MATRASSEN, DEKENS, LINNEN, PELLEN, PORCELEIN, GLAS en AARDEWERK, KOPER, TIN en anderen GOEDEREN, daags te voren te zien van 's morgens 10 tot 12 en namiddags van 2 tot 4 ure.

TE HUUR

EEN NIEUW GEBOUWD DOVENHUIS,

bevattende twee VOORKAMERS, eene ACHTERKAMER en KEUKEN, met afzonderlijken Opgang, zeer geschikt voor een klein Huisgezin. Te bevragen bij den Uitgever dezer.

*** Op een der voornaamste plaatsen dezer Provincie vraagt men een **APOTHEKERSBEDIENDE**, of iemand het Recepteeren kundig van de R. C. Godsdienst, alsmede een voordeelige conditien een **LEERLING.**

Adres letter A. Z. bij den Uitgever dezes. Brieven *franco*.

*** De Ondergeteekende heeft de eer hare geachte begunstigers te berigten, dat zij de Modellen van DAMESHOEDEN enz. enz., heeft ontvangen.

's Hertogenbosch, den 6 November 1846.

M. M. CHRISTIAANS,
VAN MEURS.

Modehandelaarster in de *Hinthamerstraat*.

WAARSCHUWING.

JOHANNA DE GAST, Weduwe JAN PETERSE COLIJN, woonende te *Drongelen*, in het land van *Heusden*, Waarschuwt een ieder, om aan haren Zoon, FRANS COLIJN, mede te *Drongelen* woonachtig, op haren naam *GEEN CREDIET* te verleenen, vermits zij bij Deurwaarders Exploit, van het bestuur en beheer hare goederen heeft ontbonden.

OPENBARE VERKOOPING

VAN

Buitengewoon Zware Kanadasche Populiere BOOMEN.

De Notaris *A. VAN DRONGELEN*, gevestigd te *Oudheusden*, zal namens zijne principalen, op Donderdag den 12 November 1846, des voormiddags om 10 ure, in het Bosch de Punters genaamd, gelegen te *Hedikhuizen*, nabij den hoogen Maasdijk, Kanton van *Heusden*, in het publiek in partijen verkoopen:

RUIM 150 KANADASCHE POPULIERE BOOMEN

van eene buitengewonen dikte en lengte, in het voorschreven Bosch staande. *Betaalbaar* 1*e Mei* 1847, *mits behoorlijke borgen stellende.*

ZEGT HET VOORT.

Graanmarkt.

van 's HERTOGENBOSCH
Woensdag en Donderdag 4 en 5 november.

ROGGE f 9.25 / 9.85 à / 10.00
BOEKWEIT / 5.50 / 6.50 à / 6.85.
HAVER / 3.15 3.50 à 3.75

De zetting van het Roggebrood alhier is 30½ cts. de drie Ned. ponden. Het Ned. pond Boter f 0.75 à 0.82.

Voor het Brood Distrikt Waalwijk te rekenen van Vrijdag den 6 November 1846, des middags ten 12 ure, 24½ cents de 2 Ned. ponden.

Voor het Brood-Distrikt Vught, te rekenen van Vrijdag 6 November 1846, des morgens ten acht ure, op 36½ cts. de 3 Ned. ponden gezegeld.

Voor het brood-distrikt Uden, te rekenen van zondag den 8 November 1846, op 36½ Cents de 3 Ned. ponden gezegeld.

Voor het brood-Distrikt Ravenstein, te rekenen van Zondag den 8 November 1846, op 37 cents de 3 Ned. ponden gezegeld.

AMSTERDAM, 4 November.

Roode Tarwe met veel handel tot hoogeren prijs, Pools. in een doen ter verzending. In entr. 138 p. Rost. f 275; 131, 132 p. idem f 367, 371; 129 p. Drumin f 360; 130 p. Saale f 363; 129 p. Odessa Pools. f 360; 128 p. r. Stettin f 356; 130 p. Ancona f 350. In leeuw.: 126 p. b. Pools. f 350; 125 p. gr. b. Pools. f 325; 127 p. p. p. dito f 360; 125; 128 p. j. Gron. f 322, f 327, 123 p. j. dito f 312.

Rogge bij vonge pijpen met goeden handel. In entr.: 115 p. Petersb. f 252, 117 p. dito f 257. In leeuw.: 130 p. Danis. f 271.

Garst in een doen: 108 p. o. Rost. f 175 in entr.

Haver prijsh.; 84 p. Rijne f 158.

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 4 November ten 4 ure.

W. S. 21 pCt. 58½; ½ Dito 3 pCt. 70½; Dito 3 pCt. rescontre 70½; Dito Certific. 4 pCt. 92⅜; Handelm. 178⅜; ⅝ Augusto 85 p. st. 21⅝. Dito 510 p. st. 21⅝. ½ Dito Coupons 18⅜, ½ Spanje 3 pCt. 37½. Dito Binnenl. 3 pCt. 62½ 1000 te Lond. 3 pCt. 40; 38⅝. Dito 4 pCt. 89, 88½. ⅝ Oude Russen 104½. Dito 4 pCt. 88½. Do. Stieglitz en Co. 87⅜ 10

OPGAVEN van de Hoogte der Rivieren de Maas te Grave en van de Dieze te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

Datums	MAAS TE GRAVE: BOVEN AP.		GEWASSEN.	ONGEVALLEN.	DIEZE TE 'S BOSCH: BOVEN O.		ONDER O.		GEWASSEN.	ONGEVALLEN.
Nov.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
4	5	43		20	»	»	»	»	»	»
5	5	42	1	1	»	»	1	60	0	5
6	»	»	»	»	»	»	1	66	0	6

De O. te 's Bosch is 4 el. 11 duim boven A.P.

Ter Drukkerij van D. A. J. DE LOOY te 's Hertogenbosch.